

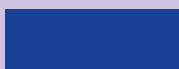
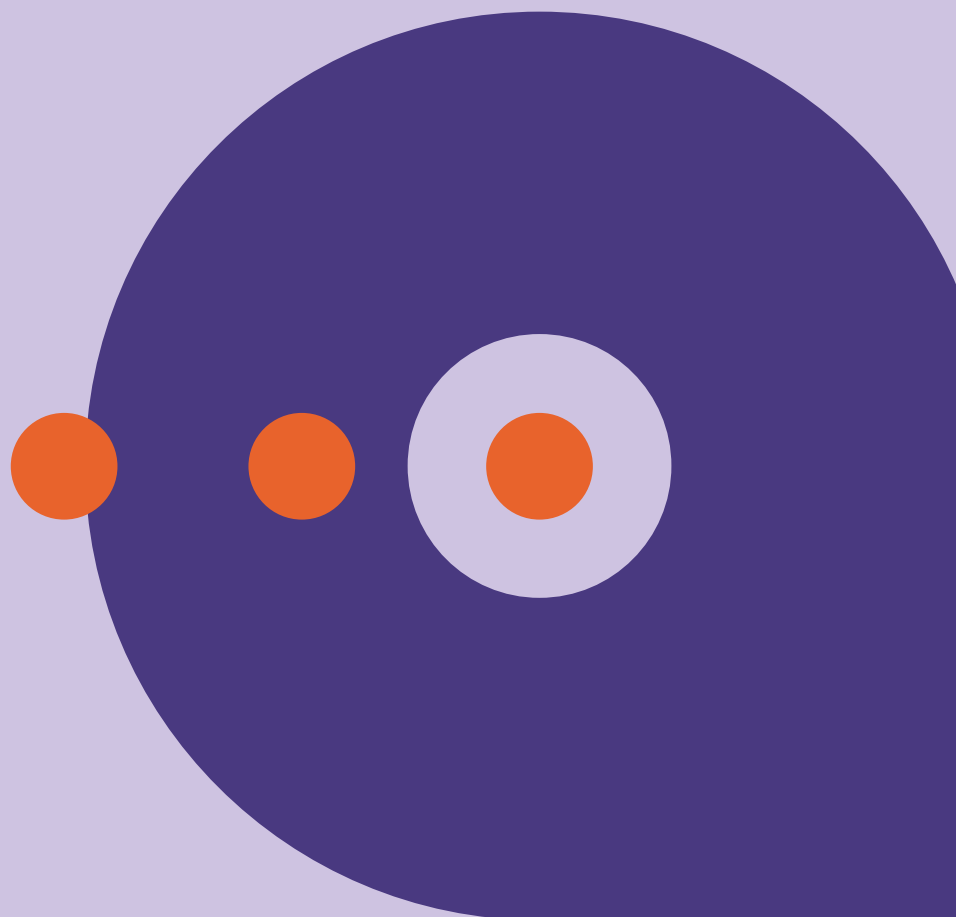
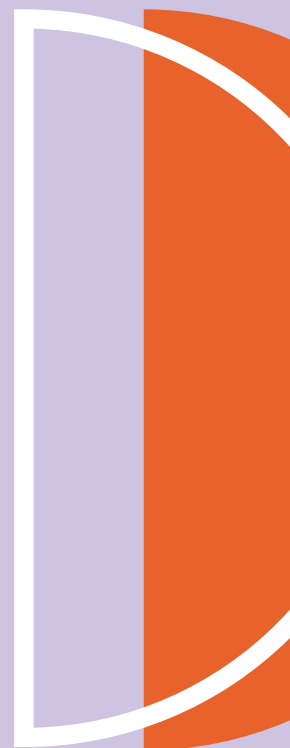
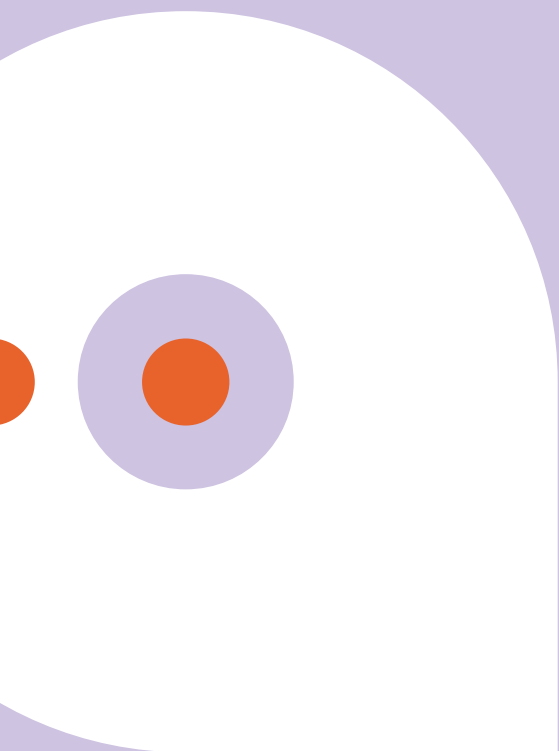

European
Commission

EUROPSKI PANEL GRAĐANA I GRAĐANKI

SUZBIJANJE MRŽNJE U DRUŠTVU

Brošura

O ovoj Brošuri

Dobro došli na Europski panel građana i građanki o borbi protiv mržnje u društvu.

Prije svega, hvala što ste pristali sudjelovati u ovom postupku. Nadamo se da će vam biti informativan, zanimljiv i ugodan! Jedan ste od 150 nasumično odabranih sudionika iz svih 27 država članica EU-a za raspravu o tome kako se boriti protiv mržnje u Europi.

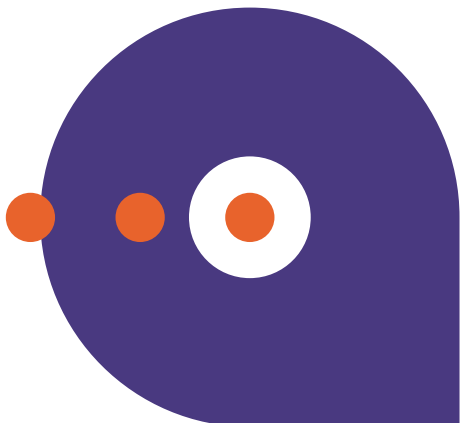
Podaci i nekoliko izvješća pokazuju da Europa danas doživljava zabrinjavajući porast govora mržnje i zločina iz mržnje. Osim što šteti pojedincima, skupinama i zajednicama koje su njezina izravna meta, mržnja ujedno stvara polarizaciju te sprečava slobodnu i živahnu demokratsku raspravu. Izražavanje mržnje potkopava društvo u cjelini i ugrožava temelje naših demokracija.

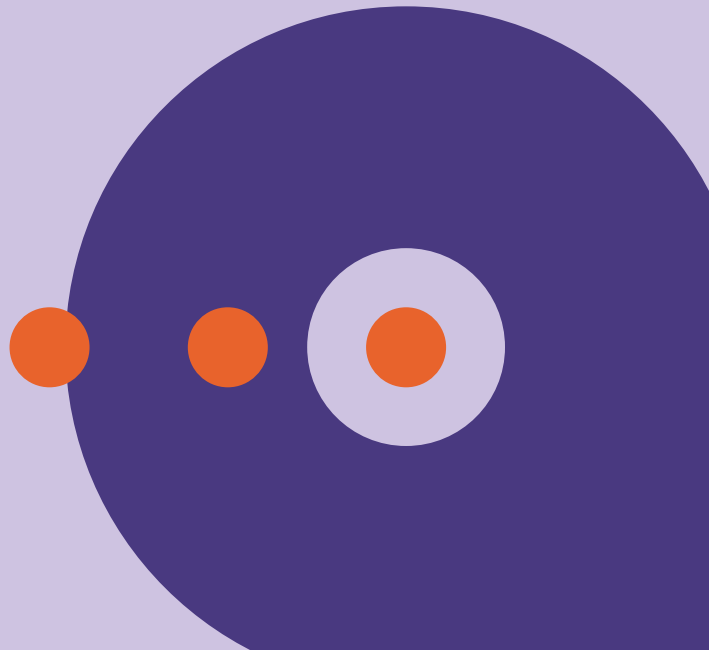
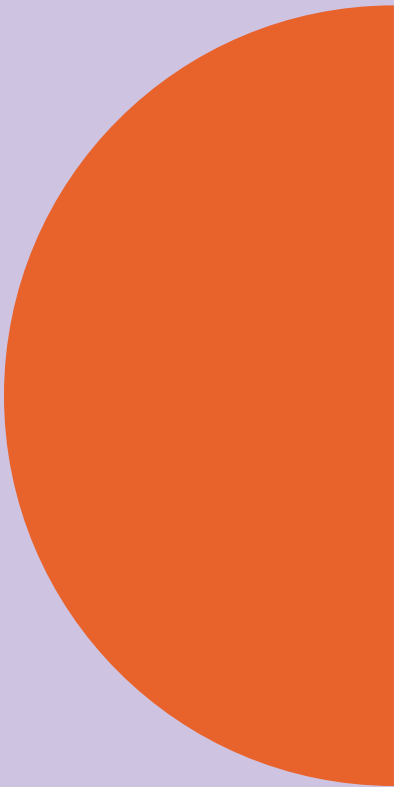
Europska komisija i Visoki predstavnik EU-a za vanjske poslove 6. prosinca 2023. donijeli su zajedničku komunikaciju na temu „Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje”. U njoj su pozvali na stvaranje otvorenog, paneuropskog prostora za dijalog koji okuplja građane iz cijelog EU-a kako bi raspravljali o tome kako mržnju i podjelu zamijeniti zajedničkim uživanjem u našim europskim vrijednostima jednakosti, poštovanja ljudskih prava i dostojanstva. Ovaj Europski panel građana i građanki o borbi protiv mržnje u društvu odgovor je na taj poziv i zahvaljujemo što ste pristali sudjelovati u ovoj raspravi.

Zajedno s drugim sudionicima razmotrit ćete različite načine na koje svi mi – institucije EU-a, države članice, organizacije civilnog društva, mediji i drugi akteri – možemo pridonijeti borbi protiv mržnje u društvu te ponovno potvrditi vrijednosti kao što su jednakost, poštovanje ljudskih prava i dostojanstvo.

Ova „brošura” služi kao vodič kroz postupak. Strukturirana je u četiri odjeljaka.

- 1. POSTUPAK: ŠTO SU EUROPSKI PANELI GRAĐANA I GRAĐANKI?** 4
Cilj Panela građana jest postaviti građane u središte odlučivanja o javnim pitanjima. U ovom odjeljku ukratko ćemo vam objasniti kako taj postupak funkcionira.
- 2. PREDMET RAZMATRANJA: NA ČEMU ĆU RADITI?** 6
Europska komisija saziva ovaj Panel građana i građanki s određenom svrhom, a u ovom odjeljku možete pronaći pitanje na koje ćete biti pozvani odgovoriti.
- 3. TEMA: ŠTO TREBAM ZNATI O MRŽNJI?** 8
Mržnja je složena i osjetljiva tema. Kako bismo pridonijeli njezinu zajedničkom razumijevanju, donosimo vam neke osnovne informacije i pregled onoga što EU trenutačno čini u borbi protiv mržnje.
- 4. PRAKTIČNE INFORMACIJE** 12
Vaše sudjelovanje želimo učiniti što ugodnijim. U ovom odjeljku nalaze se informacije o vašem putu, smještaju, dnevnim troškovima i druge praktične informacije.

1/ Postupak:

Što su Europski paneli građana i građanki

OSNOVNE INFORMACIJE

Paneli građana i građanki koje organizira Europska komisija okupljaju nasumično odabrane sudionike iz svih 27 država članica EU-a kako bi raspravljali o ključnom predstojećem zakonodavstvu i drugim inicijativama na europskoj razini.

Paneli su nastali nakon Konferencije o budućnosti Europe, koja je održana u razdoblju od 2021. do 2022. Tada se 800 nasumično odabranih građana i građanki okupilo kako bi podijelilo svoje perspektive i ideje o gospodarstvu, socijalnoj pravdi, radnim mjestima, obrazovanju, kulturi, mladima, sportu, digitalnoj transformaciji te demokraciji, vrijednostima, sigurnosti, vladavini prava, klimatskim promjenama, zdravlju i migracijama u EU-u, kao i o ulozi EU-a u svijetu.

Na zatvaranju Konferencije 9. svibnja 2022. sudionici su iznijeli 178 preporuka. One su poslužile kao osnova za 49 prijedloga i više od 300 povezanih mjera koje su proizašli iz Konferencije. Građani koji su sudjelovali na Konferenciji smatrali su da bi im u budućnosti trebalo omogućiti slične i češće prilike za sudjelovanje donošenju europskih politika. Kao odgovor na to predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen najavila je organizaciju daljnjih Europskih panela građana i građanki radi savjetovanja s nasumično odabranim građanima o ključnim pitanjima EU-a.

Paneli koji su zatim organizirani bavili su se konkretnijim političkim temama: što učiniti u vezi s rasipanjem hrane, prednostima i manama virtualnih svjetova, pravima i prilikama za učenje i studiranje u drugim državama EU-a te načinima za poboljšanje energetske učinkovitosti. Zahvaljujući pomoći tumača sudionici su mogli komunicirati na svojem jeziku.

Kao panelist nastavit ćete rad brojnih svojih europskih sugrađana, a ovaj se put bavit ćete se temom „borbe protiv mržnje u društvu”. Na temelju svojih rasprava izradit ćete preporuke koje će Europska komisija uzeti u obzir u pripremi svojih politika.

KAKO ĆE FUNKCIONIRATI OVAJ EUROPSKI PANEL GRAĐANA I GRAĐANKI?

Svaki panel sastoji se od 150 nasumično odabranih građana i građanki iz svih država članica EU-a. Oni su predstavnici raznolikosti EU-a, a jedna trećina njih mlađa je od 26 godina kako bi se dobile kvalitetne rasprave među generacijama.

Panel je kombinacija suradničkog rada u malim skupinama (oko 12 osoba) i plenarnog rada (svih 150 sudionika zajedno). U manjim radnim skupinama imat ćete priliku detaljnije raspravljati o različitim aspektima teme „borbe protiv mržnje u društvu”. Svih 150 sudionika također će se okupiti na plenarnim sjednicama kako bi podijelilo, saslušalo i dalo povratne informacije o doprinosima drugih malih skupina. Podršku u tom radu panelistima će pružati tim za pomoć, koji se sastoji od stručnjaka za podršku grupnom radu. Oni će pomoći da grupni rad bude dinamičniji kako bi izvukli najbolje iz svakog pojedinačnog doprinosa i grupe u cjelini. Osim toga, građanima će na raspolaganje staviti niz alata za zajednički rad i kolektivno donošenje odluka.

Podržavat će vas i pomoćnici na lokaciji, koji će vam davati praktične informacije, kao i stručnjaci za borbu protiv mržnje i njezinih različitih oblika. Nadalje, čut ćete svjedočanstva i uvide predstavnika civilnog društva, institucija i akademske zajednice.

¹ Informacije o Konferenciji o budućnosti Europe možete pronaći ovdje: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en

² Pogledajte: <https://equineteurope.org>

³ Pogledajte: <https://ceji.org> i <https://www.facingfacts.eu>

TKO ORGANIZIRA OVAJ EUROPSKI PANEL GRAĐANA I GRAĐANKI?

Glavni je organizator **Europska komisija**, uz Europski parlament i Vijeće jedna od glavnih institucija EU-a. Komisija pomaže u diljeljenju cjelokupne strategije EU-a, predlaže novo zakonodavstvo i politike EU-a, prati njihovu provedbu i upravlja proračunom EU-a. Europski panel građana i građanki o borbi protiv mržnje u društvu zajednički organiziraju dvije uprave Europske komisije: Glavna uprava za komunikaciju te Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača.

Glavna uprava za komunikacije (GU COMM) uprava je Komisije odgovorna za priopćavanje i objašnjavanje politika EU-a javnosti. Komisiju informira o najnovijim političkim kretanjima i trendovima u javnom mnijenju i medijima. Osim toga, promiče izravnu suradnju s građanima i građankama putem participativnih i savjetodavnih procesa, uključujući Europske panele građana i građanki te [Platformu za građanski angažman](#).

Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača (GU JUST) uprava je Komisije odgovorna za politiku EU-a u području pravosuđa, prava potrošača i rodne ravnopravnosti. U okviru svoje misije GU JUST brine se za učinkovito poštovanje, promicanje i zaštitu temeljnih prava kako su utvrđena u Povelji EU-a o temeljnim pravima. Osim toga, zadužen je za rad Komisije na suzbijanju govora mržnje i zločina iz mržnje.

ODBOR ZA ZNANJE

Rasprave panela usmjeravat će i savjetovati namjenski Odbor za znanje, koji će vam pružiti potrebno znanje za razumijevanje teme i osmišljavanje kvalitetnih preporuka. Svaki član donosi drukčiju i komplementarnu stručnost u vezi s predmetnom temom:

Arun MANSUKHANI

Klinički psiholog, specijaliziran za psihološku traumu

Daris LEWIS RECIO

Službenik za pravne poslove i pravilnike u Equinetu²

Federico FALOPPA

Profesor sociolingvistike na Sveučilištu u Readingu

Jelena JOVANOVIĆ

Koordinatorica Međukluba za borbu protiv rasizma i promicanje raznolikosti u Europskom parlamentu

Manos TSAKIRIS

Profesor psihologije na Sveučilištu u Londonu

Nesrine SLAOUI

Samostalna novinarka i autorica

Robin SCLAFANI

Direktorica CEJI-ja i koordinatorica mreže „Facing Facts“³

Tommaso CHIAMPARINO

Službenik za politiku u Glavnoj upravi za pravosuđe i zaštitu potrošača, Odjel za politiku temeljnih prava (GU JUST)

PANEL GRAĐANA O BORBI PROTIV MRŽNJE U DRUŠTVU

S ostalim sudionicima održat ćete tri sastanka. Na dva sastanka svi panelisti okupit će se uživo u Bruxellesu, a jedan će se održati *online*:

- **1. sastanak: 5. – 7. travnja 2024.**
(na lokaciji u Bruxellesu u Belgiji)
- **2. sastanak: 26. – 28. travnja 2024.**
(*online* putem alata za videokonferencije)
- **3. sastanak: 17. – 19. svibnja 2024.**
(na lokaciji u Bruxellesu u Belgiji)

RASPRAVA O OSJETLJIVOJ TEMI

Kao organizatori Europskog panela građana i građanki dužni smo Panel učiniti sigurnim prostorom koji svim panelistima i pozvanim sudionicima omogućuje da slobodno razgovaraju i budu saslušani sve dok poštuju mišljenja i iskustva drugih. Predani smo stvaranju okruženja punog poštovanja za sve. Ono što jedna osoba smatra „sigurnim“ ili „prihvatljivim“ ne mora nužno vrijediti za drugu osobu s drukčijim iskustvom. Vaše rasprave bit će usredotočene na vaša iskustva, ali i iskustva onih koji su bili te su i dalje žrtve mržnje.

Ustanovit ćemo neka osnovna pravila i, što je najvažnije, primijeniti načelo „nenanošenja štete“ kako bismo u što većoj mjeri smanjili mogućnost nanošenja psihološke štete sudionicima (kao što je izazivanje nasilja i sukoba, trauma ili problema s mentalnim zdravljem). Kako bismo se pobrinuli da se to načelo poštuje i provodi, tijekom svih sastanaka usmjeravat će vas tim stručnih moderatora.

Prihvatit ćemo sve doprinose koji se temelje na poštovanju, a sudionici bi trebali biti otvorena uma kako bi pokušali razumjeti temeljne uzroke mržnje bez osuđivanja. Panel će biti usmjeren na pronalaženje rješenja koja će nam omogućiti skladniji život u našim društvima.

2 / Predmet razmatranja: Na čemu ću raditi?

Europski panel građana i građanki o borbi protiv mržnje u društvu nastojat će odgovoriti na sljedeće glavno pitanje:

„Što možemo učiniti u vezi s mržnjom i kako možemo poboljšati uzajamno poštovanje u našim društvima?“

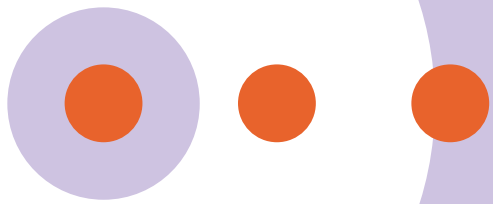
Konkretno, Panel će nastojati utvrditi moguće mjere politike i sve relevantne aktere koji bi trebali biti uključeni na različitim razinama, uključujući donositelje odluka, civilno društvo, privatni sektor i građane. Različita pitanja pomoći će vam da se snađete u temi te osmislite alate i mjere koji bi se mogli provesti u borbi protiv mržnje u našem društvu.

U okviru prvog sastanka, koji će se održati u Bruxellesu, razvit ćete zajedničko razumijevanje mržnje i područje primjene Panela građana. Zajedno s drugim građanima započete ćete s razotkrivanjem osjećaja i percepcije mržnje, među ostalim dijeljenjem i slušanjem vanjskih predavača, svjedočanstava i stručnjaka. Utvrdit ćete različite uzroke i pokretače mržnje, kao i potencijalna područja djelovanja u kojima se mržnja u društvu može riješiti.

Tijekom drugog sastanka, koji će se održati online, nadovezat ćete se na rad prvog sastanka i razraditi ideje o tome kako se uhvatiti ukoštac s problemom mržnje u društvu. Te se ideje mogu smatrati nacrtima preporuka.

U okviru trećeg sastanka, koji će se održati u Bruxellesu, doradit ćete te ideje i preporuke uz podrškuiskusnih moderatora, relevantnih osoba iz civilnog društva i stručnjaka za temu. Naposljetku, te ideje postat će konačne preporuke o tome kako se boriti protiv mržnje u Europi.

KONAČNI ISHOD Panela bit će popis preporuka, koji će Europskoj komisiji pomoći u budućem radu na suzbijanju govora mržnje i zločina iz mržnje. Preporuke će EU-u i njegovim državama članicama poslužiti kao smjernice u prelasku s mržnje i podjele na zajedničko uživanje u europskim vrijednostima, kako su utvrđene Ugovorom o Europskoj uniji. To uključuje poštovanje ljudskih prava i dostojanstva te društvo u kojem prevladavaju tolerancija, nediskriminacija i pluralizam.

3 / Tema:

Što trebam znati o mržnji?

RAZUMIJEVANJE MRŽNJE I NJEZINIH OBLIKA

Svi smatramo da znamo što je mržnja, no ipak je **nije jednostavno definirati** jer su manifestacije mržnje višestruke, raznolike i složene. Mogu sezati od vrlo suptilnih do znatno eksplicitnijih oblika. Mržnja može ostati unutarnji osjećaj, ali može prerasti i u nasilne radnje (poput onih potaknutih nasilnim ekstremističkim ideologijama). Može se očitovati u brojnim oblicima: od verbalnog maltretiranja ili uvreda do zlostavljanja, uznemiravanja, dezinformacija koje prikazuju manjine u netočnom i nepovoljnom svjetlu, prijetnji ili poziva na nasilje, pa sve do fizičkog nasilja ili čak ubojstva.

Piramida mržnje prikazuje pojednostavnjenu ilustraciju tzv. građevnih blokova mržnje, od predrasuda pa sve do najtežih manifestacija opasnih po život. U piramidi niže razine podupiru više. Te niže razine često su nesvjesne, pa pojedinac nije svjestan da se upušta u diskriminaciju ili pridonosi mržnji ili nepovjerenju. Ako ljudi ili institucije tretiraju ponašanja na nižim razinama kao prihvatljiva ili „normalna”, ponašanja na sljedećoj razini posljedično postaju prihvaćenija. Piramida mržnje održava **moguću putanju** prema sve raširenijim sustavima

ugrjetavanja koji negativno utječu na pojedince, institucije i društvo općenito. Od individualnih emocija i osjećaja do zauzimanja stavova i ponašanja koji se temelje na predrasudama može doći do napredovanja prema organiziranoj i sustavnoj diskriminaciji, pa i do najnasilnijih kaznenih djela.

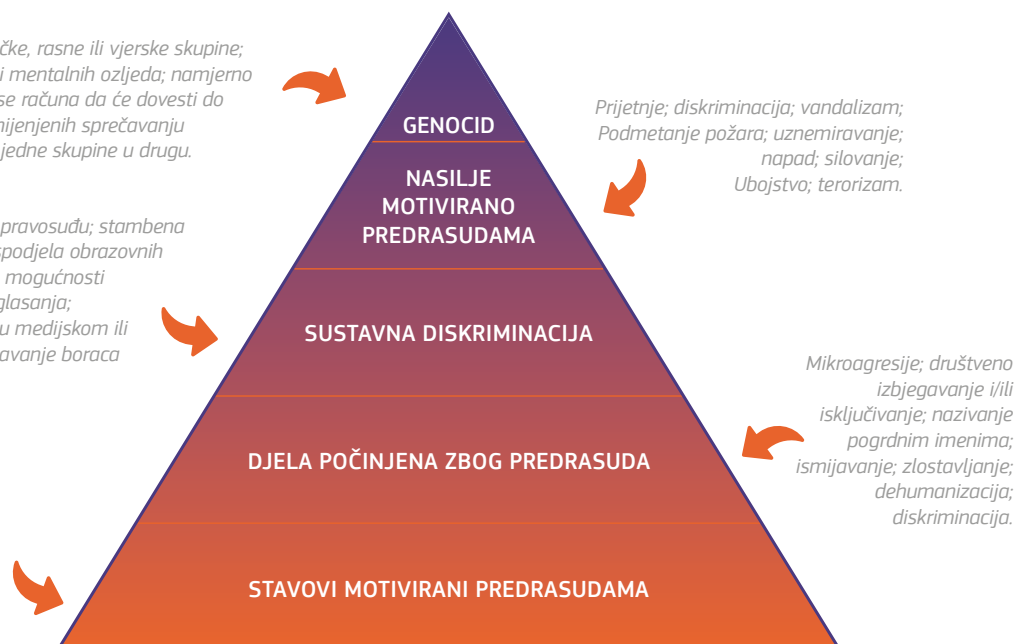
Sustavna diskriminacija u EU-u očituje se u više oblika. Trajni fenomeni, kao što su diskriminirajući postupci zapošljavanja, etničko profiliranje koje provode tijela za izvršavanje zakonodavstva⁴, negativni stereotipi koje ovjekovječuju mediji, razlike u obrazovanju ili rodne razlike u plaćama dokazuju da je diskriminacija i dalje itekako stvarna te da su predrasude na kojima se temelji duboko ukorijenjene u našem društvu.

Kad je riječ o onim pojedincima koji posjeduju nekoliko karakteristika koje su osnova za isključenje unutar naših društvenih, ekonomskih i političkih struktura (na primjer, spol, vjera, boja kože ili seksualna orijentacija), govorimo o **višestrukoj ili međusektorskoj diskriminaciji**. Oni su u posebno teškoj situaciji jer doživljavaju nerazmjerne valove mržnje, nejednakosti i nepravde, što pojačava **ciklus diskriminacije**. Mržnja također može biti usmjerena na ljude koji se zalažu za ljudska prava, pa tako i u okviru njihovih profesija.

S namjerom uništenja nacionalne, etničke, rasne ili vjerske skupine; ubijanje; uzrokovanje teških tjelesnih ili mentalnih ozljeda; namjerno uspostavljanje životnih uvjeta za koje se računa da će dovesti do fizičkog uništenja; uvođenje mjera namijenjenih sprečavanju rađanja; prisilno premještanje djece iz jedne skupine u drugu.

Nejednakosti u kaznenom pravosuđu; stambena segregacija; nejednaka raspodjela obrazovnih resursa, zdravstvene skrbi, mogućnosti zapošljavanja; Suzbijanje glasanja; nedostatak zastupljenosti u medijskom ili obrazovnom sadržaju; utišavanje boraca za ljudska prava.

Slijepe točke; strah od razlike; stereotipizacija; sklonost gravitiranju prema određenim vrstama ljudi ili od njih; ograničavanje sebe na informacije koje potvrđuju postojeća uvjerenja; Nedostatak svijesti o vlastitim privilegijama.

⁴ Pogledajte: FRA: [Zaustavimo diskriminaciju i etničko profiliranje u Europi](#) | Agencija Europske unije za temeljna prava ([europa.eu](#))

MRŽNJA U EU-U: ČINJENICE I BROJKE

Nije jednostavno doći do točnih brojki o razmjeru fenomena mržnje. Prije svega, **prikupljanje podataka neujednačeno je** na razini država članica jer tijela za izvršavanje zakonodavstva primjenjuju različite pristupe prijavljivanju i evidentiranju zločina iz mržnje. Također, teško je reprezentativno kvantificirati količinu govora mržnje koja kruži internetom. Razmjer mržnje stoga će vjerojatno biti **uvelike podcijenjen**. Međutim, podaci o zločinima iz mržnje prikupljeni na međunarodnoj razini na temelju dostupne službene statistike⁵ ukazuju na ukupno povećanje od 26 % od 2021. do 2022. U nastavku se nalazi nekoliko nepotpunih, ali ilustrativnih brojki dostupnih na razini EU-a:

- Od osam milijuna mrežnih poruka analiziranih u EU-u **razina toksičnosti uzrokovane mržnjom od siječnja 2023. do sredine rujna 2023. povećala se 30 %**. Razine su više na francuskom, ruskom, slovačkom i španjolskom jeziku.⁶
- Iako je Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) 2023. izvijestila o tisućama službeno registriranih antisemitskih incidenata koji se događaju svake godine⁷, te su brojke možda znatno podcijenjene. Prema istraživanju FRA-e iz 2018. o antisemitskim iskustvima židovskog naroda, **9 od 10 Židova smatra da se antisemitizam povećao** u njihovoj državi, 71 % izbjegava nošenje ili izlaganje predmeta koji bi ih mogli identificirati kao Židove, a 79 % incidenata nije prijavljeno.⁸
- Prema drugom istraživanju FRA-e, **55 % ispitanika od 2022. do 2023. doživjelo je rasnu diskriminaciju u EU-u više od tri puta**.⁹
- **Svaka treća žena** u EU-u i na globalnoj razini doživjela je **fizičko ili seksualno nasilje barem jednom** u životu. Najmanje dvije žene tjedno u EU-u ubiju ljubavni partneri ili članovi obitelji.¹⁰
- Uznemiravanje zbog etničkog ili imigrantskog podrijetla doživio je **svaki četvrti musliman** koji je živio u EU-u tijekom 2017., a **gotovo polovina pretrpjela je šest ili više incidenata prethodne godine**.¹¹
- FRA je pronašla dokaze o **povećanju antiromske retorike u medijima i na društvenim mrežama tijekom krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19** u najmanje 13 država članica EU-a (od 15 istraženih), kojom su oživljeni stari stereotipi o Romima kao prijetnji javnom zdravlju.¹²

⁵ Pogledajte: <https://hatecrime.osce.org/>

⁶ Pogledajte: podatci iz projekta „Europski opservatorij za mržnju na internetu“ koji financira EU <https://eoooh.eu/>

⁷ Pogledajte: FRA, [Antisemitizam u 2022. – Pregled antisemitskih incidenata evidentiranih u EU-u | Agencija Europske unije za temeljna prava \(europa.eu\)](#)

⁸ Pogledajte: FRA, [Iskustva i percepcije o antisemitizmu / Drugo istraživanje o diskriminaciji i zločinu mržnje protiv Židova u EU-u \(europa.eu\)](#)

⁹ Pogledajte: FRA, [Biti crna osoba u EU-u – Iskustva osoba afričkog podrijetla, 2023](#)

¹⁰ Pogledajte: Europska komisija, priopćenje [„EU poziva na okončanje nasilja nad ženama“](#) studeni 2023.

¹¹ Pogledajte: Agencija za temeljna prava, [Drugom istraživanje Europske unije o manjinama i diskriminaciji protiv muslimana – Odabrani rezultati, 2017.](#)

¹² Pogledajte: Agencija za temeljna prava, [Pandemija koronavirusa u EU-u – utjecaj na Rome i osobe koje migriraju, 2020.](#)

Mržnja može imati **dalekosežne posljedice** za žrtve i negativno utjecati na njihovo **mentalno i fizičko zdravlje** te **socijalnu i ekonomsku dobrobit**. Žrtve govora mržnje ili zločina iz mržnje također su često izložene političkoj i socijalnoj isključenosti, koja ih odvrća od prijavljivanja takvih kaznenih djela ili pristupa uslugama podrške žrtvama. Nadalje, žrtve koje prijave iskustva mržnje često riskiraju sekundarnu viktimizaciju (dodatna šteta koja nije izravna posljedica kaznenog djela, već načina na koji institucije i drugi pojedinci postupaju sa žrtvom). Govor mržnje posebno ozbiljno može naštetiti mentalnom zdravlju i dugoročnom osobnom razvoju djece te utjecati na njihovu sposobnost da vode normalan i siguran život.

Zločini potaknuti mržnjom šalju poruke odbacivanja i obezvređivanja cijelih skupina i zajednica, a osobe koje pripadaju tim skupinama i zajednicama doživljavaju strah i tešku tjeskobu koji se mogu **prenositi generacijama** jer djeca uče strah i nepovjerenje na temelju iskustava svojih roditelja. Naposljetku, mržnja ima **učinak utišavanja** pojedinaca koji pripadaju skupinama izloženima riziku od viktimizacije mržnjom, čime se ometa pravo na slobodu izražavanja.

ŠTO JE EU DOSAD UČINIO KAKO BI SE UHVATIO UKOŠTAC S TIM PITANJEM?

Europska unija u svoje je osnivačke ugovore **ugradila vrijednosti** kao što su „poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina”. Svi oblici mržnje i netolerancije nespojivi su s tim temeljnim pravima i vrijednostima. Sve institucije EU-a uključene su u inicijative protiv mržnje. U ovom se odjeljku donosi pregled okvira za djelovanje na razini EU-a, koji se sastoji od regulatornih i političkih inicijativa.

Zločin i govor motivirani mržnjom nezakoniti su prema pravu EU-a. [Okvirna odluka iz 2008. o suzbijanju određenih oblika izražavanja rasizma i ksenofobije](#) zahtijeva se kriminalizacija javnog poticanja na nasilje ili mržnju na temelju rase, boje kože, vjere, podrijetla ili nacionalne ili etničke pripadnosti.

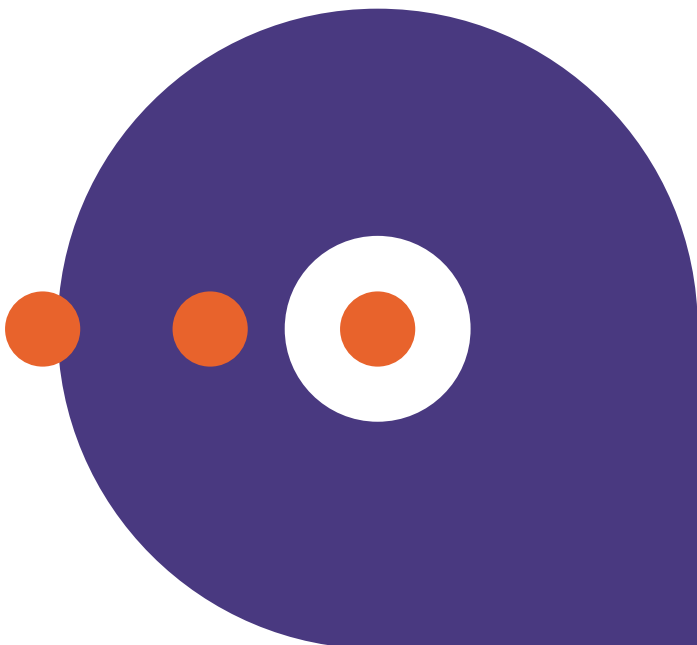
Komisija se nastoji pobrinuti za potpuno i pravilno prenošenje Okvirne odluke, posebno pokretanjem postupaka zbog povrede, što je dovelo do djelovanja u jedanaest država članica. Ipak, Komisija ne može intervenirati u pojedinačnim slučajevima govora mržnje ili zločina iz mržnje. Oni ostaju u **nadležnosti nacionalnih tijela za izvršavanje zakonodavstva**, koja moraju istraživati, procesuirati i izvesti pred sud slučajeve navodnog zločina ili govora motiviranog mržnjom.

Europska komisija donijela je 6. prosinca 2023. [komunikaciju na temu „Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje”](#). To je poziv svim Europljanima da se suprotstave mržnji te zauzmu za toleranciju i poštovanje. Tom Komunikacijom Komisija nastoji **povećati borbu protiv mržnje u svim njezinim oblicima** jačanjem djelovanja u nizu politika, među ostalim u području sigurnosti, digitalizacije, obrazovanja, kulture i sporta. Konkretni prijedlozi najavljeni u Komunikaciji uključuju dodatna sredstva za zaštitu mjesta na kojima se održavaju bogoslužja, nove inicijative protiv internetskih prijetnji i pojačanu suradnju s akterima civilnog društva.

Osim toga, Europska komisija provodi aktivnu politiku borbe protiv mržnje, uključujući namjenske razmjene i alate za potporu provedbi putem nacionalnih tijela. Donijela je **posebne strategije EU-a**, kao što su [Strategija EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života](#), [Strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma](#) te širi [Akcijski plan EU-a za antirasizam](#). Strategije **nisu pravno obvezujuće**, ali uključuju niz mjera kojima se institucije, agencije i tijela EU-a ili nacionalna tijela potiču na djelovanje kako bi se riješilo određeno pitanje. Na primjer, Strategijom EU-a za suzbijanje antisemitizma institucije EU-a i države članice potiču se da poduzmu mjere kao što su financiranje ili rad s internetskim platformama za borbu protiv antisemitizma na internetu, kao i mjere za poticanje obrazovanja, istraživanja o holokaustu i sjećanja na holokaust.

Usto, kako bi se suočio s **izazovima mržnje na internetu**, EU je donio niz zakonodavnih akata i inicijativa za rješavanje prijetnji u digitalnoj sferi. EU je 2016. s glavnim platformama društvenih medija pokrenuo dobrovoljni Kodeks ponašanja za suzbijanje nezakonitog govora mržnje na internetu. [Akt o digitalnim uslugama](#) uključuje nove obveze za internetske platforme za borbu protiv nezakonitog sadržaja, uključujući nezakoniti govor mržnje.

[Komisija je 2021. donijela i Komunikaciju](#) u kojoj je od Vijeća Europske unije (još jedne institucije EU-a koja predstavlja države članice) zatražila da jednoglasno i uz suglasnost Europskog parlamenta donese odluku kojom bi se **trenutačni popis „područja kriminaliteta u EU-u” iz članka 83. stavka 1. UFEU-a proširio** na zločine iz mržnje i govor mržnje. Kad bi Vijeće donijelo tu odluku, Europska komisija mogla bi predložiti novo sekundarno zakonodavstvo koje bi EU-u omogućilo da uz rasističke ili ksenofobne motive kriminalizira i druge oblike govora mržnje i zločina iz mržnje.

KOJI SU IZAZOVI U OKVIRU RAZGOVORA O MRŽNJI I BORBI PROTIV NJE?

U ovom odjeljku želimo na neiscrpan, no ilustrativan način istaknuti nekoliko pitanja zbog kojih je rasprava o mržnji posebno izazovna. Ovaj indikativni popis ne isključuje dodatne popise koji se mogu pojaviti u okviru rasprava tijekom Panela.

1. Govoriti o mržnji može biti **osjetljivo** i **iznimno osobno**, potaknuti snažne emocionalne reakcije i vratiti bolna sjećanja ili osobna iskustva. Dodatni je problem što definiranje mržnje može biti **vrlo subjektivno** unatoč postojećim zakonskim definicijama.

2. Uspostaviti **ravnotežu** između **slobode izražavanja** te potrebe za sankcioniranjem i **sprečavanjem govora mržnje** jednostavnije je reći nego učiniti. Sloboda izražavanja temeljno je pravo i jedan od bitnih temelja demokratskog društva. Primjenjuje se na „informacije” ili „ideje” koje se smatraju uvredljivima, ali i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju. Međutim, zakonodavstvo o ljudskim pravima priznaje da se sloboda izražavanja **ne smije iskorištavati za poticanje mržnje i nasilja**. Štoviše, u određenim demokratskim društvima može se smatrati potrebnim sankcionirati ili čak spriječiti sve oblike izražavanja koji šire, potiču, promiču ili opravdavaju mržnju na temelju netolerancije, pod uvjetom da je svako nametnuto sprečavanje slobode izražavanja razmjerno legitimnom cilju koji se želi postići. Granice između slobode izražavanja i govora mržnje nisu uvijek vrlo jasne, ali sudska praksa **Europskog suda za ljudska prava** pruža smjernice o tome predstavlja li određeni izraz govor mržnje.¹³

3. Opseg djelovanja na razini EU-a utvrđen je Okvirnom odlukom iz 2008. o rasizmu i ksenofobiji. Od donošenja te okvirne odluke Ugovori su izmijenjeni, a područja zločina u kojima EU može donositi zakone ograničena su na popis koji ne uključuje govor mržnje i zločin iz mržnje. Zbog toga je predložena izmjena Ugovora, koja je trenutačno u postupku pred Vijećem Europske unije. Dok se ne donese, Komisija ne može predložiti zakonodavstvo o tom pitanju.

4. Primjena zakona o kriminalizaciji govora mržnje i zločina iz mržnje razlikuje se među državama članicama EU-a i, nažalost, **nisu sve države EU-a jednako sigurne za sve zajednice**. Ono što se smatra zločinom iz mržnje u jednoj državi članici ne smatra se uvijek time u drugoj državi članici. To se posebno odnosi na zločine iz mržnje na temelju **seksualne orijentacije**, koji trenutačno nisu obuhvaćeni pravom EU-a. Dodatni relevantni zakon EU-a koji je potrebno spomenuti jest Direktiva o pravima žrtava, kojom se uspostavljaju minimalni standardi o pravima, potpori i zaštiti žrtava kaznenih djela, uključujući žrtve zločina iz mržnje i govora mržnje, te osigurava da se osobe koje su postale žrtvama kaznenog djela prepoznaju i da se prema njima postupa s poštovanjem.

5. **Razina poznavanja** predrasuda i razloga mržnje **neujednačena je i prilično površna**, pa tako i među tijelima za izvršavanje zakonodavstva. Korisne smjernice mogu proizaći iz postojećih definicija koje su razradile druge međunarodne organizacije ili organizacije koje predstavljaju pogođene zajednice. Ipak, postoje razlozi za govor mržnje ili predrasude u kojima je definicija manje jasna ili manje razvijena.¹⁴

6. Zločini iz mržnje ili govor mržnje **često su nevidljivi**: policiji se uopće ne prijavljuju ili ih ona ne evidentira kao zločine iz mržnje kad prikuplja iskaze žrtava. Stoga govor mržnje i zločin ostaju nevidljivi u službenoj statistici i zapisima. Slično tomu, kaznenopravni sustavi ponekad **zanemaruju dokaze o tome da je kazneno djelo motivirano predrasudama**, što znači da se **zločini iz mržnje ponekad ne prepoznaju** kao takvi. Ako nema dostupnih podataka, smatra se da nema ni problema, a zbog toga ne postoji ni politika. Statistika i druge informacije za svaku državu članicu EU-a potrebne su kako bi se dobila potpunija i točnija slika stanja na terenu.

¹³ Pogledajte: Europski sud za ljudska prava, [Informativni članak – Govor mržnje](#), 2023.

¹⁴ Dodatne informacije potražite u [Preporuci Vijeća Europe o borbi protiv govora mržnje](#), 2022.

4/ Praktične informacije

Radujemo se što ćemo vam moći izraziti dobrodošlicu na prvom sastanku Panela, koji će započeti u petak, 5. travnja (14:00), u Bruxellesu, u Belgiji. U nastavku vam donosimo neke praktične informacije kako biste se pripremili za putovanje i sudjelovanje na sastancima. Podsjećamo: Rasprave će se održavati tijekom tri vikenda, počevši od petka poslijepodne do nedjelje u podne. Prvi i treći sastanak (5. – 7. travnja i 17. – 19. svibnja) održat će se uživo (u Bruxellesu), a 2. drugi sastanak održat će se online (26. – 28. travnja).

1. TROŠKOVI

Za svaki sastanak i/ili dan putovanja bit će osigurana naknada troškova od 90,00 EUR. Naknade će se isplaćivati nakon sastanaka, nakon što se sudjelovanje potvrdi putem popisa prisutnih.

2. LOGISTIKA

ORGANIZACIJA PUTOVANJA

Dobili ste ili ćete dobiti plan putovanja i e-kartu. Ako imate dodatnih pitanja o svojem putovanju, obratite nam se info@futureu.events

TRANSFERI

Prijevoz po dolasku: po dolasku u zračnu luku ili na željeznički kolodvor dočekat će vas osoblje Europskog panela građana i građanki s pločom ili plakatom dobrodošlice te će vas otpratiti na autobus. Ako ne možete pronaći osoblje, nazovite +32 460 22 40 27.

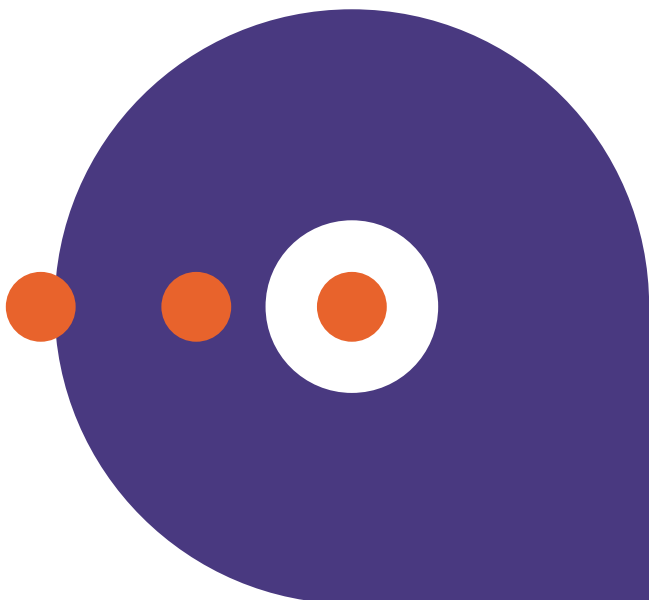
Ako dolazite zrakoplovom: u zračnoj luci nakon preuzimanja prtljage idite do info-pulta na terminalu za dolaske gdje će vas čekati naše osoblje.

Ako dolazite vlakom: na željezničkoj stanici Bruxelles Midi idite do kafića „Prêt à Manger”, gdje će vas naše osoblje čekati pokraj ploče/plakata dobrodošlice.

U hotelu: bit će organizirani autobusni prijevozi od vašeg hotela do lokacije Europske komisije na kojoj će se održavati sastanci. Prije predviđenog vremena polaska dođite u glavnu dvoranu hotela. Naš će vas tim ispratiti do autobusa. Ako biste radije sami došli do lokacije Europske komisije, prije polaska obavijestite naš tim za podršku.

U Bruxellesu: ako se nakon sastanaka organiziraju društveni događaji, kao što su večere, organizirat će se grupni prijevoz autobusom s lokacije Europske komisije do mjesta održavanja društvenog događaja. Nakon toga organizirat će se grupni prijevoz autobusom s mjesta održavanja događaja do hotela. Naravno, nakon društvenog događaja možete slobodno istraživati grad i sami se vratiti u hotel.

Prijevoz prije odlaska: organizirat ćemo prijevoz od vašeg hotela do zračne luke / željezničkog kolodvora. Vrijeme polaska bit će naznačeno na oglasnoj ploči u predvorju hotela.

SMJEŠTAJ

Naš će vas tim dočekati po dolasku u hotel. Za vas smo rezervirali jednokrevetnu sobu s doručkom i besplatnim bežičnim internetom. Provjerite potvrdu rezervacije koju smo vam poslali e-poštom. Napominjemo da organizatori ne pokrivaju dodatne troškove (npr. minibar, posluga u sobu, telefon, hotelski bar, prionica rublja, raniji dolazak ili kasniji odlazak itd.), već ćete ih snositi sami. Sve dodatne troškove podmirite izravno u hotelu prije odlaska.

3. RAZNO

- **Kodeks odijevanja**

Ponesite elegantnu, ali ležernu („smart-casual“) odjeću za sastanke, toplu jaknu i šal, vodootporni zimski kaput te tople udobne cipele i kišobran. Temperature će vjerojatno biti oko 11 °C, a nešto više u svibnju, ali pripremite se za promjenjivo belgijsko vrijeme!

- **Voda za piće**

Voda iz slavine sigurna je za piće u Belgiji. Voda u bocu ili filtrirana voda bit će dostupna i besplatna tijekom svih sastanaka, obroka i društvenih događaja.

- **Vremenska zona**

Trenutačno je vrijeme CEST – srednjoeuropsko ljetno vrijeme (UTC/GMT +1 sat i UTC+2 od 31. ožujka).

- **Turističke informacije**

Bruxelles se može pohvaliti bogatom poviješću, arhitekturom, gastronomijom, kulturom i još puno toga! Slobodno posjetite [internetske stranice Regije glavnog grada Bruxellesa](#) kako biste otkrili sve kulturne aktivnosti koje se nude tijekom vašeg boravka.

- **Kontakt**

Naš će tim biti dostupan prije i tijekom sastanaka. Ako nađete na poteškoće pri dolasku ili ako se promijene podaci o vašem letu, obratite nam se e-poštom: info@futureU.events

- **Tumačenje**

Sastanci će biti dostupni na 24 službena jezika EU-a zahvaljujući timu stručnih tumača. Kako biste im pomogli, tijekom sastanka govorite razgovijetno i ne prebrzo.

4. PRISTUP ZGRADI

Prvi i posljednji vikend Panela održat će se u prostorijama Europske komisije u Bruxellesu. Više informacija o točnim zgradama i sobama potražite na dnevnom redu. U zgradu Europske komisije moguće je ući uz predodjenje propusnice za posjetitelje („V-pass“). „V-pass“ ćemo vam poslati e-poštom prije događaja. Ne zaboravite se registrirati putem te e-poruke kako biste dovršili postupak i primili svoj QR-kôd za V-pass. Ako niste primili svoj V-pass, obratite nam se e-poštom: info@futureu.events

Napominjemo da može biti potrebno najmanje 20 minuta za dovršetak sigurnosne provjere pri ulasku u zgradu Europske komisije. Pripremite „V-pass“, osobnu iskaznicu ili putovnicu jer će zaštitari tražiti da ih predočite.

Svi sudionici:

- moraju pokazati valjanu putovnicu ili osobnu iskaznicu prije ulaska u zgradu
- moraju biti podvrgnuti sigurnosnoj provjeri na ulazu u zgradu
- trebali bi imati pismo s pozivnicom ili drugi dokument u kojem je jasno naznačeno njihovo sudjelovanje (npr. e-poruka s registracijom).

5. PULT ZA POMOĆ, PRISTUP INTERNETU

Na ulazu u prostorije za sastanke bit će smješten pult za pomoć. Naše će vam osoblje pomoći i odgovoriti na sva vaša pitanja. Internetu možete pristupiti putem Wi-Fi hotspotova. Lozinke će se podijeliti na dan sastanka.

6. PRISTUPAČNOST

Prostorije Europske komisije u potpunosti su pristupačne osobama s invaliditetom. Tijekom registracije putem interneta navedite imate li posebne potrebe i posebne prehrambene zahtjeve.

